

СПЕЦІАЛЬНО-КРИМІНОЛОГІЧНИЙ РІВЕНЬ ПРОТИДІЇ НАДАННЮ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ В УКРАЇНІ ТА ДАВАННЮ ХАБАРА В АЗЕРБАЙДЖАНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

КОНСТАНТИНОВ Костянтин Валентинович - здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ

УДК 343.35

DOI 10.32782/LAW.UA.2020.3.24

Стаття посвящена аналізу спеціально - кримінологічного рівня протидії наданню неправомірної вигоди в Україні і дачі взятки в Азербайджанській Республіці.

Визначено, що корупція наносить суттєвий шкоду широкому колу суспільних відносин і підірвує авторитет українського державства на міжнародній арені.

Акцентовано увагу на необхідності забезпечення своєчасної реакції державства на економічні загрози і виклики, які виникають перед нею систематично. Відповідні заходи повинні бути реалізовані, перш за все, на суспільному рівні, мати системний характер, відповідати основним стратегічним цілям економічних реформ, спрямованих на адаптацію до нових умов, які викликані частіше неконтрольованими процесами, що відбуваються в світовій економіці.

Відзначено, що забезпечення високої ефективності протидії наданню неправомірної вигоди в Україні і дачі взятки в Азербайджанській Республіці можливо лише при впровадженні комплексної системи заходів попередження цього негативного явища, яка охоплює відповідні кримінологічні практики на суспільному і спеціально-кримінологічному рівні.

Висновок: спеціально-кримінологічне протидія наданню

неправомірної вигоди в Україні і дачі взятки в Азербайджанській Республіці характеризується як комплекс науково обґрунтованих, практично необхідних і реальних заходів, що застосовуються саме для недопущення або запобігання корупційним злочинам на різних етапах їх кримінального формування. Ці заходи мають організаційно-управлінський, правотворчий і правозастосовний характер.

Ключові слова: неправомірний вигода, взятка, посадова особа, корупція, економічна нестабільність, протидія злочинності.

Постановка проблеми

Сучасний розвиток суспільства характеризується блискавичною швидкістю змін у всіх сферах життєдіяльності. З одного боку, це прогресивно, актуально і просто необхідно для гармонійного розвитку, але з іншого - несе в собі ряд загроз для безпеки як всієї світової спільноти, так і окремо взятих держав. Війни, тероризм, діджиталізація суспільства і пов'язана з цим кіберзлочинність, реальні загрози ядерної, хімічної, бактеріологічної зброї, торгівля людьми, контробанда наркотиків, неконтрольоване поширення інфекційних, небезпечних для життя хвороб (яскравим прикладом є пандемія, пов'язана з COVID-19) і маса інших небезпек, які приховує в собі інтенсивний розвиток суспільства в XXI столітті, наносять, часом, непоправного

удару планомірному світовому розвитку в цілому та економічній його складовій, зокрема.

Але є і ті проблеми, які старі, як світ... До них, перш за все, ми відносимо корупцію, яка є загальнолюдською, світовою проблемою, вона не має кордонів і національності, корінням сягає в далеке минуле, епохи зародження державності, і до цього дня несе в собі істотну небезпеку для суспільства, згубно впливає на всі сфери як державного, так і суспільного життя. У даній ситуації актуальність глибокого різностороннього вивчення зазначеної проблематики вбачається беззаперечною. Адже, на сьогоднішній день корупція є однією із найбільш актуальних та водночас серйозних проблем сучасного світу, що стримує сталий розвиток багатьох держав, ускладнює міжнародну співпрацю та знижує інтенсивність та ефективність міжнародних економічних зв'язків.

Такі діяння, як пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди в Україні та давання хабара (активне хабарництво) в Азербайджанській Республіці, будучи складовими частинами корупції і хабарництва, є суспільно небезпечними і кримінально караними. Як в Україні, так і в Азербайджанській Республіці створено розгалужену систему протидії цим злочинним проявам, активізовані реформаційні процеси в означеному напрямку, однак, необхідним є визначення та обґрунтування основного змісту протидії наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми

Питання протидії наданню неправомірної вигоди в Україні і даванню хабара в Азербайджанській Республіці висвітлювались як у працях вчених радянського періоду, так і сучасних дослідників зазначеної проблематики, серед яких можна виділити В. Б. Авер'янова, В. М. Алієва, П. П. Андрушка, Л. І. Аркушу, М. І. Бажанова, Л. В. Багрій-Шахматова, О. М. Бандурку, Б. С. Волкова, В. О. Глушкова, В. Т. Дзюбу, А. Ф. Імамутдинова, М. І. Коржанського, О. М. Литвинова, М. І. Мельника, А. В. Наумова, В. І. Осадчого, А. Н. Удода, М. І. Хавронюка, С. С. Яценка та інших. Визнаючи вагомий внесок зазначених учених в

розроблення тематики протидії наданню неправомірної вигоди в Україні і даванню хабара в Азербайджанській Республіці, слід усе ж таки зауважити, що наявні напрацювання більшою мірою стосуються кримінально-правових заходів попередження, або ж присвячені дослідженню узагальнених питань природи і змісту хабарництва та характеристики корупційної злочинності як такої.

Мета статті – визначення основного змісту протидії наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці на спеціально-кримінологічному рівні.

Виклад основного матеріалу

Попередження корупційної злочинності, як і інших видів злочинності, у відповідності зі сформованими підходами в кримінологічній науці, може бути загальносоціальним (або загальним), тобто спеціально не направленим на її попередження (корупційної злочинності), і спеціальним (або спеціально-кримінологічним), тобто спеціально спрямованим на попередження саме даного негативного соціально-правового і політичного явища.

У широкому сенсі спеціально-кримінологічне попередження злочинів полягає в такому: цілеспрямованому здійсненні цього виду попереджувальної діяльності як функції; зв'язку з елементами системи «за горизонталлю» (взаємодія) і «за вертикаллю» (підпорядкування); неухильному виконанні команд керуючого механізму системи; виборі лінії поведінки відповідно до стану об'єкта профілактичного впливу [1, с. 63].

У вузькому розумінні спеціально-кримінологічне попередження злочинів розуміється як синтезована кримінологічна теорія і практика організації протидії злочинності шляхом розроблення і використання спеціальних знань і методів кримінології та інших галузей (соціології, економіки, психології, педагогіки, антропології, статистики тощо) знань.

Таким чином, спеціально-кримінологічне попередження злочинів – це не простий і не випадковий набір певних заходів, а комплекс науково обґрунтованих, практично необхідних і реальних заходів, що вживаються саме для недопущення або невчинення потенцій-

них злочинів на різних етапах їх кримінального формування. Саме тому, як слушно зауважує В. В. Голіна, окреслений попереджувальний напрямок здійснюється на макро-, мікро- та індивідуальному рівнях. Більш того, спеціально-кримінологічне попередження злочинів спрямовано не лише на недопущення конкретних їх проявів з боку певних осіб, але і на ті явища і процеси в суспільстві, які створюють, так би мовити, певні рівень і структуру криміногенного потенціалу, що проявляється, зокрема, в тяжкості вчинених злочинів [2, с. 21–22].

Виходячи з вищевикладеного, в науці зроблено висновок про те, що завданням спеціально-кримінологічного попередження злочинності є як запобігання виникненню проявів негативних явищ і процесів, що детермінують злочинність, їх обмеження та усунення, так і оперативне реагування на формування та розвиток злочинної поведінки [3, с. 400].

Відповідно до покладених на суб'єктів попереджувальної діяльності, які здійснюють протидію корупційним проявам у суспільстві функцій, кожного з них наділено певними повноваженнями. При цьому саме наявність цих повноважень визначає їх як спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, і вони реалізують відповідні функції на спеціально-кримінологічному рівні протидії.

Такими органами, перш за все є:

– в Україні це органи прокуратури, Національної поліції, Національне агентство з питань запобігання корупції та Національне антикорупційне бюро України;

– в Азербайджанській Республіці – Комісія по боротьбі з корупцією при Раді управління державною службою і Управління по боротьбі з корупцією при Генеральному прокурорі Азербайджанської Республіки.

Ці органи наділені широким колом владних повноважень, які спрямовані на ефективну протидію наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці, їх співробітники мають відповідні права та обов'язки, які чітко регламентовані офіційними нормативно – правовими законодавчими актами.

Корупція охоплює вимогання і давання хабара (активне хабарництво). У 2-й статті Конвенції Ради Європи «Про цивільно-право-

ву відповідальність у зв'язку з корупцією» від 04.11.1999 р. стверджується: «Під корупцією розуміється пряме або непряме вимогання хабара або незаконної переваги чи обіцянки його надання під час виконання будь-яких посадових обов'язків» [4]. У цілому одержання хабара (пасивне хабарництво) та давання хабара (активне хабарництво) проявляються як форми корупції. Інакше кажучи, вони являють собою дві половинки одного цілого, і тому неможливо вважати дослідження завершеним, якщо не давати ці явища у взаємозв'язку і в єдності.

Те, що ця проблема залишається в центрі серйозної уваги і на початку нового століття, робить необхідною реалізацію нових форм профілактичних заходів. Із цією метою Президентом Азербайджанської Республіки було підписано Указ від 08.06.2000 року «Про посилення боротьби з корупцією в Азербайджанській Республіці». Держава визнала доцільним ще більш посилити заходи, здійснювані для боротьби з корупційною злочинністю. Указ, розцінюючи боротьбу з усіма проявами корупції як важливий напрямок державної політики, визнав необхідним провадити її більш цілеспрямовано. Із цього приводу в Указі сказано: «Попри те, що у країні в результаті вжитих заходів у цій сфері вдалося запобігти низці серйозних порушень закону, проявам корупції, яку вважають загальнолюдської бідой, неможливо поки що запобігти. Наявні негативні випадки недоліків в управлінні, витрати державних фінансових коштів, приховування прибутку господарюючих суб'єктів, хабарництва, браконьєрства й ухилення від податків не можуть не викликати занепокоєння. Збагачення окремих осіб незаконними шляхами завдає шкоди здоровому моральному клімату, що утвердився останніми роками в суспільстві» [5, с. 19].

Поряд з усім зазначеним, Указ визнав важливими для посилення боротьби з економічними злочинами, корупцією, хабарництвом та іншими випадками службового зловживання удосконалення в цій галузі механізму законодавчого та державного контролю, усунення нездорового адміністрування та забезпечення гласності державного управління. Саме після виходу цього Указу Урядом Азербайджану, було розпочато процес підготовки відповідної

Державної Програми. У результаті цього 13 січня 2004 року було ухвалено Закон Азербайджанської Республіки «Про боротьбу з корупцією» [6 185]. Цей закон був спрямований на розкриття, запобігання та усунення наслідків правових порушень, пов'язаних з корупцією, соціальну справедливість, на захист прав і свобод особи та громадянина, на створення сприятливого підґрунтя для розвитку економіки, захист інтересів державної служби, на забезпечення гласності та ефективності діяльності службових осіб органів місцевого самоврядування.

Основи стратегічних ліній Азербайджанської Республіки у сфері боротьби з корупцією були закладені ще в Указах Президента Азербайджанської Республіки «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю, зміцнення законності та правопорядку» від 09.08.1994 [7] і «Про посилення боротьби з правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, у сфері управління державним і муніципальним майном і коштами» від 22.06.2000 [8]. У той період Азербайджан підписав низку міжнародних документів, пов'язаних з боротьбою з корупцією, зокрема «Конвенцію про кримінальну відповідальність за корупцію» від 27.01.1999 [9], «Конвенцію про цивільно-правову відповідальність за корупцію» Ради Європи від 04.11.1999 [10] та «Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності» від 15.11.2000 року [11]. Крім цього, в Республіці були проведені реформи в економічній, соціальній, фінансово-банківській, судовій, правоохоронній та інших сферах, удосконалено законодавчу базу й ухвалено нормативно-правові акти, що регулюють різні аспекти державної служби.

Як ми вже раніше зауважували, на спеціально-кримінологічному рівні протидію даванню хабара в Азербайджанській Республіці організовано на основі положень Закону Азербайджанської Республіки про боротьбу з корупцією [2].

В розглядуваному Законі закріплено поняття корупції, окреслено вичерпний перелік осіб, які можуть вважатися суб'єктами правопорушень, пов'язаних з корупцією, тобто чітко визначено перелік осіб, які розглядаються як такі, що вчиняють корупційні правопорушення, або схильні до їх вчинення. Крім того,

передбачено перелік заходів, покликаних запобігти у країні корупційним проявам взагалі й окремим корупційним злочинам конкретно. Серед цих заходів передбачено такі: стягнення фінансового характеру та відповідальність за порушення встановлених вимог; обмеження, покликані не допустити спільної роботи близьких родичів; обмеження, пов'язані з отриманням подарунків службовими особами.

Спеціально-кримінологічні заходи протидії або попередження наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці, на наш погляд, повинні охоплювати кілька етапів і напрямків. Мабуть, така політика має передбачати заходи, що мають *організаційно-управлінський, правотворчий і правозастосовний* характер.

До *організаційно-управлінських* заходів слід віднести діяльність спеціальних державних органів, що формують державну антикорупційну політику, і визначають антикорупційні стандарти поведінки в суспільстві. З огляду на вищевикладений матеріал, такі органи в Україні та Азербайджанській Республіці вже були створені й успішно реалізують свої повноваження.

Не менш значущим організаційно-управлінським заходом має стати створення науково-дослідних установ або громадських організацій, які займатимуться проблемами вивчення корупційної поведінки в суспільстві (безпосередньо надання неправомірної вигоди або давання хабара), з'ясуванням причин та умов (чинників, детермінант) такої поведінки, особистості корупційного злочинця і розробленням науково обґрунтованих заходів щодо стримування корупції, оскільки без вивчення суті корупційної поведінки та її трансформації неможливо пропонувати обґрунтовані, системні, послідовні й ефективні заходи щодо стримування цього негативного явища. Цій структурі доцільно доручити проведення антикорупційних експертиз проєктів законодавчих та інших правових актів.

Необхідно зауважити, що в Україні такі структури були створені й успішно діють не один рік. Зокрема, це Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН Украї-

ни та Кримінологічна асоціація України. В Азербайджанській Республіці втілює в життя принципи боротьби зі злочинністю, виявляє причини й умови, що сприяють існуванню злочинності, й розробляє профілактичні пропозиції щодо їх попередження Азербайджанський науково-дослідний інститут проблем судової експертизи, криміналістики та кримінології Міністерства Юстиції Азербайджанської Республіки. Але, на відміну від своїх колег в Україні, ця науково-дослідна установа основний наголос у своїй діяльності робить на проведенні різних криміналістичних експертиз. Що ж стосується питань кримінологічного дослідження злочинності взагалі та корупційних проявів зокрема, то в цьому випадку спрацьовує принцип другорядності. Тому вважаємо, що одним із першорядних рішень спеціально-кримінологічного характеру протидії корупційним злочинам в Азербайджанській Республіці має бути створення в структурі цієї науково-дослідної установи відділення дослідження проблем кримінології. Це, по-перше. По-друге, необхідно запровадити обов'язкову практику проведення кримінологічних експертиз законодавчих та інших нормативно-правових актів Азербайджанської Республіки.

Крім того, на сучасному етапі розвитку кримінологічної думки в Азербайджанській Республіці відсутня будь-яка громадська або державна організація, яка б акумулювала в межах своєї діяльності вирішення проблем кримінології як науки і формувала б наукову позицію щодо протидії злочинності в республіці. Вважаємо, що досвід України у сфері діяльності Кримінологічної асоціації України мав би позитивний характер для Азербайджанської Республіки.

Що ж стосується внутрішнього змісту діяльності цих науково-дослідних установ, їх правотворчої діяльності, то, на наш погляд, головними їх завданнями з протидії корупції повинні стати такі:

– здійснення комплексних наукових кримінологічних досліджень із цієї проблеми, які передбачають довгострокове прогнозування розвитку корупційної злочинності та корупційної поведінки як у соціумі, так і в державних (муніципальних) установах та організаціях;

– підготовка комплексних державних антикорупційних програм і проєктів нормативно-правових актів щодо її попередження;

– проведення антикорупційних експертиз проєктів нормативно-правових актів та чинного законодавства;

– аналіз правозастосовчої і судової практики з протидії корупційній поведінці;

– обґрунтування і розроблення заходів, спрямованих на формування єдиної антикорупційної правоохоронної (правозастосовчої) і судової практики у сфері боротьби з корупцією;

– підготовка і видання наукової, навчальної, науково-популярної та методичної літератури з проблем протидії корупційній поведінці в суспільстві для формування антикорупційної громадської думки в державі.

Заходи правозастосовчого характеру повинні містити в собі такі необхідні елементи:

– незалежний та об'єктивний аналіз діяльності судів і правоохоронних органів з протидії корупційній злочинності та іншій корупційній поведінці;

– розроблення пропозицій щодо вдосконалення діяльності судів та підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів із запобігання, виявлення, припинення та розслідування корупційних злочинів і справедливого покарання винних у їх вчиненні;

– розроблення пропозицій і рекомендацій, спрямованих на ефективну взаємодію між різними спецслужбами (правоохоронними органами) і між різними державними контролюючими органами.

Безумовно, є необхідною і міжнародна взаємодія правоохоронних органів держав (як України, так і Азербайджанської Республіки) у сфері боротьби з корупційною злочинністю, адже протидія корупційній злочинності всередині однієї держави не буде ефективною, якщо на території сусідніх держав для корупціонерів існує реальна можливість сховатися або уникнути кримінальної відповідальності та покарання. Користуючись такою нагодою, більшість корупціонерів із службових осіб органів державної влади, викритих або притягнутих до кримінальної відповідальності, ховаються від кримінального переслідування за кордоном, забезпечуючи власну безпеку та безпеку своїх високопоставлених

співучасників або покровителів. При цьому з їхнього боку таке правомірне і обґрунтоване кримінальне переслідування неодмінно видається за «модне» сьогодні «переслідування» або «утиск» за політичні погляди, висловлені публічно в засобах масової комунікації щодо політичних опонентів, що перебувають при владі.

На наш погляд, такі науково обґрунтовані й послідовні кримінологічні заходи протидії корупційній злочинності в державі та суспільстві повною мірою відповідають вимогам, спрямованим на зниження криміналізації сфери соціального управління суспільством. Крім того, тут слід розуміти, що під час протидії корупційній злочинності як в Україні, так і в Азербайджанській Республіці неможливо розраховувати на її швидке, а тим більш повне викорінення або ліквідацію.

Висновки

Протидія наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці є можливою лише в разі реалізації загальнотеоретичних положень протидії злочинності в суспільстві. Як в Україні, так і в Азербайджанській Республіці сформувалася стійка система протидії як корупції взагалі, так і наданню неправомірної вигоди або даванню хабара зокрема. Система протидії складається із суб'єктів попереджувальної діяльності та сукупності запобіжних заходів. Функції та повноваження, якими наділено суб'єкти протидії цим суспільно небезпечним діянням, дозволяють вживати на належному ефективному рівні заходів з протидії наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці.

Спеціально-кримінологічна протидія наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці характеризується як комплекс науково обґрунтованих, практично необхідних і реальних заходів, що використовуються саме для недопущення або нездійснення таких злочинів на різних етапах їх кримінального формування. Ці заходи охоплюють заходи, що мають організаційно-управлінський, правотворчий і правозастосовний характер.

Література

1. Кримінологія: навч. посібник / за заг. ред. О. М. Джужі; О. М. Джужа, В. В. Василевич, О. Г. Колб та ін. Київ: Атіка, 2009. 312 с.
2. Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика): навч. посіб. Харків: Нац. юрид. акад. України, 2011. 120 с.
3. Голіна В. В. Поняття і структура спеціально-кримінологічного запобігання злочинності // *Правова система України: історія, стан та перспективи: [у 5-ти т.]. – Т. 5: Кримінально-правові науки. Актуальні проблеми боротьби зі злочинністю в Україні / за заг. ред. В. В. Сташиса. Харків: Право, 2008. С. 357-400.*
4. О гражданско-правовой ответственности в связи с коррупцией. Антикоррупция: сборник документов. Баку: Экономика и аудит, 2005. 243 с.
5. Об усилении борьбы с коррупцией в Азербайджанской Республике / Антикоррупция: сборник документов. Баку: Экономика и аудит, 2005. 243 с.
6. О борьбе с коррупцией: закон Азербайджанской Республики от 13.01.2004 № 580-ПГ // База данных «Законодательство»/Министерство внутренних дел Азербайджанской Республики. URL: <http://www.mia.gov.az/index.php?ru/content/29373/> (дата обращения: 12.11.2020).
7. О мерах по усилению борьбы с преступностью, укреплению законности и правопорядка: указ Президента Азербайджанской Республики от 09.08.1994 № 181 // База данных «Законодательство»/Администрация Президента Азербайджанской Республики. URL: <http://www.mia.gov.az/index.php?ru/content/29463/> (дата обращения: 12.11.2020).
8. Об усилении борьбы с правонарушениями, связанными с коррупцией, в сфере управления государственным и муниципальным имуществом и средствами: указ Президента Азербайджанской Республики от 22.06.2009 № 103 // База данных «Законодательство»/Администрация Президента Азербайджанской Республики. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=28313 (дата обращения: 12.10.2020).
9. Конвенция об уголовной ответственности за коррупцию от 27 января 1999 года

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена аналізу спеціально - кримінологічного рівня протидії наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці.

Визначено, що корупція завдає суттєву шкоду широкому колу суспільних відносин та підриває авторитет української держави на міжнародній арені.

Акцентовано увагу на необхідності забезпечення своєчасної реакції держави на економічні загрози і виклики, які перед нею систематично виникають. Відповідні заходи повинні бути реалізовані, перш за все, на загальносоціальному рівні, носити системний характер, відповідаючи основним стратегічним цілям економічних реформ, спрямованим на адаптацію до нових умов, які викликані часто неконтрольованими процесами, що відбуваються в світовій економіці.

Підкреслено, що забезпечення високої ефективності протидії наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці можливе лише при формуванні цілісної системи заходів попередження цим негативним явищ, яка охоплює відповідні кримінологічні практики на загальносоціальному та спеціально-кримінологічному рівні.

Підсумовано, що спеціально-кримінологічна протидія наданню неправомірної вигоди в Україні та даванню хабара в Азербайджанській Республіці характеризується як комплекс науково обґрунтованих, практично необхідних і реальних заходів, що вживаються саме для недопущення або невчинення корупційних злочинів на різних етапах їх кримінального формування. Ці заходи мають організаційно-управлінський, правотворчий і правозастосовний характер.

Ключові слова: неправомірна вигода, хабар, службова особа, корупція, економічна нестабільність, протидія злочинності.

URL: <https://rm.coe.int/168007f58c> (дата обращения: 11.02.2016).

10. Конвенция о гражданско-правовой ответственности за коррупцию от 4 ноября 1999 года URL: <http://magazines.russ.ru/vestnik/2011/30/ko18.html> (дата обращения: 11.10.2020).

11. Конвенция Организации Объединенных Наций против транснациональной организованной преступности: Резолюция Генеральной Ассамблеи № 55/25 от 15 ноября 2000 года URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/orgcrime.shtml (дата обращения: 11.10.2020).

SPECIAL AND CRIMINOLOGICAL LEVEL OF COMBATING ILLEGAL BENEFITS IN UKRAINE AND BRIBERY IN THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN

The article is focused on the analysis of special and criminological level of combating illegal benefits in Ukraine and bribery in the Republic of Azerbaijan.

It has been determined that corruption causes significant damage to a wide range of public relations and undermines the authority of the Ukrainian state at the international arena.

The emphasis has been placed on the need to ensure a timely response of the state to economic threats and challenges that systematically arise. Appropriate measures should be implemented, first of all, at the general social level, they should have systemic nature, being relevant to the main strategic goals of economic reforms aimed at adapting to new conditions, which are often caused by uncontrolled processes taking place in the world economy.

It has been emphasized that ensuring high efficiency on combating illegal benefits in Ukraine and bribery in the Republic of Azerbaijan is possible only with the formation of a comprehensive system of measures to prevent these negative phenomena, which includes relevant criminological practices at the general social and special criminological level.

It has been concluded that special criminological counteraction to illegal benefits in Ukraine and bribery in the Republic of Azerbaijan is characterized as a set of scientifically sound, practically necessary and real measures taken to prevent or for non-commission of corruption crimes at different stages of their criminal formation. These measures have organizational and managerial, law-making and law-enforcement nature.

Key words: illicit gain, bribery, an official, corruption, economic instability, crime combating.